СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 244. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 18 жовтня, 1934. VOL. XLII. No. 244 Jersey City, N. J., Thursday, October 18, 1934. THREE CENTS.

АМЕРИКА ЗАНЯТА ВИКРАДАННЯМ ОСІБ

НЮ ЙОРК ПОСТАНОВЛЯЄ ВИДАТИ ГАВПТМАНА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський стейтовий суд відкинув спротив оборони Гавптмана проти видачі його нюджерсійському судови на суд за викрадення й убивство дитини летуна Линдберга. Рівночасно суд дозволив задержати Гавптмана в стейті Ню Йорк, поки вищий суд не вирішить апеляції оборони від рішення нижчого суду.

Суд відкинув спротив оборони Гавптмана на тій основі, що вона не доказала понад усякий сумнів, що Гавптман у часі викрадення дитини був в іншому місці. По зізнаннях знавців письма, котрі приписали Гавптманові авторство листів, котрі домагалися викупу, Гавптман іще раз зізнавав, заперечуючи це авторство. Один свідок зізнав, що в часі злочину бачив Гавптмана в Говпвел, Ню Джерзі.

СПРАВА ВИКРАДЕННЯ ПАНІ СТОЛ РОЗВЯЗАНА.

ЛУИСВИЛ (Кентокі). — Бюро Розсліду при Департаменті Судівництва каже, що йому вдалося розвязати вповні справу викрадення пані Стол. Пані Стол уже повернено її рідні, а уряд знає докладно виновника.

Бюро каже, що викрав був паню Стол Томас Г. Робинсон, котрий недавно лікувався від божевілля в домі для умово хорих у Нешвили, Тенесі. Поліція тепер його шукає.

Паню Стол відобрано від жінки Робинсона та відослано до родини. Пані Робинсон каже, що в часі, як поліція її захопила, вона вже збиралася сама віддати паню Стол її родині.

ЩЕ ОДНО ВИКРАДЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Поліції донесено, що 23-літній Луис Еспосіто, син багатого купця у нюйорській дільниці Бронкс, пропав у понеділок ввечір та що того самого дня в ночі його родина дістала телефоном домагання викупу в сумі 20,00 долярів.

Родина пропавшого пішла на означене місце, але там нічого не було. Поліція знайшла покинутий автомобіль пропавшого.

ВИСЛІД СЛІДСТВА В СПРАВІ ПОЖАРУ „МОРО КЕСЛ".

НЮ ЙОРК. — Бюро Розсліду Федеральної Корабельної Служби видало звіт із свого розсліду катастрофи корабля „Моро Кесл", котрого пожар коштував життя понад сто людей.

Звіт каже, що 5 офіцирів корабля допустилися тяжкого занедбання своїх обовязків. Найбільше завинив заступник капітана й командант корабля, Вормс, котрий не вислав на час радіового заклику за поміччю та не звернув корабля до берега негайно по відкриттю пожару.

Осудженим офіцирам грозить відкликання їх моряцьких дозволів.

КАЖУТЬ, ЩО НАЦІ МАЮТЬ ТУТ ШПИГУНСЬКУ СІТКУ.

НЮ ЙОРК. — Перед комітетом конгресу для розсліду так званої проти-американської діяльности ставали як свідки бувші члени націстичних організацій в Америці з зізнаннями, що націстичний уряд у Німеччині удержує в Америці правильну й широко розгалужену сітку шпигунів, через котрих він довідується про протинацістичну діяльність імігрантів німецького походження.

Німецький уряд дістає від шпигунської сітки правильні донесення через спеціяльних курієрів. Діставши такий рапорт, націстичний уряд потім переслідує родини цих імігрантів у Німеччині.

Подібні закиди роблено свого часу проти фашистівського уряду Італії.

ПОКАРАНО СМЕРТЮ ПОМІЧНИКА ДИЛИНГЕРА.

КОЛАМБАС (Огайо). — У місцевій стейтовій тюрмі вбито електрикою Гарі Пірпонта, 32-літнього помічника відомого бандита Дилингера.

Пірпонта засуджено на смерть за участь у вбивстві шерифа Джесі Сарбера в Лимі дня 12. жовтня 1934 року.

НАСЛІДКИ ТАЙФУНУ НА ФИЛИПИНАХ.

МАНІЛЯ. — Через тайфун, що навістив цю околицю у вівторок, стратило життя 6 осіб. Шкоди виносять коло 5 міліонів долярів. Понад 10,000 людей знайшлося без даху над головою.

Розміри нещастя збільшив зливний дощ, що падав іще довший час потім, як тайфун уже вспокоївся.

ДОСЛІДИ НАД ПЕРЕЩІПЛЮВЯННЯМ ЗАЛОЗ.

БОСТОН. — На річному клінічному конгресі Американської Колегії Операторів прочитано незвичайно цікаві реферати про розсліди лікарів над пересаджуванням залоз з одного тіла на друге. Лікарі доказували, що ці важні органи по пересадженню живуть та роблять свою важну для тіла роботу. Лікарі сподіваються важних відкрить від примінення цих фактів.

ТЕЛЕФОН РАТУЄ ПЕРЕД САМОГУБСТВОМ.

Одинокий мабуть випадок, що телефоном вратовано когось перед самогубством, трапився цими днями у Відні. Вечором того дня один інженір, що перебував у Карльсбаді, повідомив ратункове товариство віденської дільниці Кільціг, що він перед кількома хвилинами мав зі своєю сестрою через телефон бурхливу суперечку, після якої заявила йому сестра, що відбере собі життя таким чином, що вдушиться світляним газом. Супроти цього інженір попросив, щоби поготівля вислало там негайно поміч і таким чином перешкодило самогубству. По кількох хвилинах самохід поготівля поїхав під вказану адресу, де й прибув у самий час, бо якраз сестра інженіра втратила була притомність, затруївшись газом. Лікар встиг, завдяки притомности ума інженіра, вратувати самовбивниці життя.

13-ЛІТНІЙ ОПРИШОК.

До мешкання А. Савіцького в Ченстохові намагався вломитись 13-літній Генрик Круль. У хвилині, коли малолітній злодій намагався виломити двері, із сусідних дверей вибігла служниця Теофіля Гайос і намагалася його відігнати. Тоді Круль витягнув з кишені великий пружиновий ніж, кинувся на Гайосівну й почав її колоти. Заки на крик служниці збіглися сусіди, молодий опришок встиг утекти, поранивши її на цілому тілі. На вулиці придержала Круля поліція. Важко поранену дівчину відвезли до лічниці.

У ЛЬВОВІ ЗАПЛЬОМБУВАЛИ СЛОНОВИ ЗУБ.

У Львові перебуває тепер мандрівний цирк Станевських. Недалеко шатра відбулася неякабудь операція. Ото дентистичний технік Л. Блінд пльомбував слонови зуб. Небуденному пацієнтови приглядалася підчас операції велика юрба людей. Цілий час пльомбування слон заховувався надиво спокійно. За пльомбу одержав Блінд від власника слона 100 зл. Між юрбою була приявна теж дружина дентиста, яка ввесь час приглядалася „со страхом і со трепетом", чи її чоловік вийде живий від грубого пацієнта.

„ВИРУБ КРАЙОВИ".

Комісар поліції з Криниці, Казимир Млодович, напився на Східних Торгах у Львові в одному з павільонів вина краєвого виробу. Зараз почув страшні болі в шлунку, так, що мусіла його забрати ратункова стація. Ця Млодовичеви переполокала шлунок і відставила його до шпиталю.

УМОВА ПРАЦІ І МУЗИКА.

В Японії переведено досліди над впливом музики на видатність праці. Досліди перевели на шкільних дітях таким чином, що подано до розвязки математичні задачі й водночас наставлено радіо, яке грало легку мельодію. Виявилося, що більше дітей працювали гірше, як звичайно. Тоді деякі діти працювали лекше, і розвязували задачі без ніяких похибок. Одначе чергові досліди виказали, що при музиці фізична праця є видатніша.

УРЯД НЕ ХОЧЕ ДОЗВОЛИТИ НА ВОСКРЕШУВАННЯ МЕРТВИХ.

Д-р Роберт Корниш, професор Каліфорнійського університету, котрий набрав недавно широкого розголосу своїм привернениям до життя нежившого пса, просив уряди стейтів Арізона, Невада й Колорадо дозволити йому робити подібні досвіди з привернениям до життя засудженців, на котрих виконано кару смерти. Всі уряди відповіли, що вони не годяться на цю пропозицію. Губернатор стейту Колорадо сказав, що на це не дозволяє закон.

ОКРУЖНИЙ СУД У СЯНОЦІ ЗАЛИШАЄТЬСЯ.

З Варшави вернулася делегація з Лемківщини, яка інтервеніювала в справі ліквідації окружного суду в Сяноці. Міністер справедливости запевнив делегацію, що не тільки буде вдержаний дотеперішній стан, але що суд у Яслі буде замісцевим відділом окружного суду в Сяноці.

КРАЇНА 12-ЛІТНІХ МАТЕРЕЙ.

Лікарський відділ університету в Білгороді висилає кожного року літом окремі наукові виправи до південних країв Югославії. Члени виправ переводять ріжні досліди, а крім цього уділюють безплатно лікарських порад. Недавно тому появилися в югославській пресі переведені дуже цікаві досліди. І так, виходить, що у південних країнах дівчата виходять замуж у 12 році життя. Дітей приходить на світ дуже багато, але наслідком нужди і браком примітивної гігієни діти масово вмирають. Що 4-та мати має від 9 до 11 дітей. Переведені досліди у згаданих країнах мають на меті піднести стан здоровля тамошнього населення.

ЛЮБОВНЕ ЖИТТЯ КОМАХ.

Марсель Ролян видав недавно тому в Парижі книжку, в якій на основі довголітніх спостережень над комахами у теплі літні ночі ставить здогад, що також комахи переживають підчас сексуальних поривів деякі життєві процеси, а навіть — на його думку — виділяють зі себе „хвилі кохання". Не знати тільки, як до цього здогаду поставляться інші вчені. Здається, що з великим сумнівом.

СМЕРТЬ ЗА КІЛЬКА ЛІСКОВИХ ОРІХІВ.

В Гутниську Турянським, пов. Жовква, пішов до ліса Семен Сивуля на іскові оріхи. Ще не встиг добре розглянутися по лісі, як іззза кущів вийшов побережник Гнат Процишин. Побачивши Сивулю в лісі, нелюдяний побережник стрілив до нього з рушниці й убив його на місці. Вбивника арештувала поліція.

ЩО ПРИНЕСЕ МАЙБУТНЯ ВІЙНА?

До Парижа приїхала російська велика княжна Марія Павловна і звідти вибирається до Америки. Вона каже, що багато людей думає, що вже настав час привернення престолів, але вона переконана, що ще не пора на це. Після нової війни, на її думку, настане хаос і нечувана нужда, а не поворот монархій.

ЧОТИРИ БРАТИ МАЮТЬ РАЗОМ 371 ЛІТ.

Шведська преса повідомляє, що в малому містечку недалеко Стокгольму живуть чотири брати, що мають 99, 96, 92 і 84 літ — отже разом 371 літ. Батько згаданих братів дожив 98 літ, а мати 97 літ. Всі брати почуваються як на свій вік дуже добре. Найстарший зпоміж братів, Християн, що незадовго матиме 100 літ, є ще досить рухливий, рубає дрова й помагає в господарці. Наймолодший з братів, 84-літний Густав, якого старші брати називають „молокососом", є ще дуже червний, а в ході не дорівнює йому й молодик. У своїй околиці належить до найкращих мисливих. Також два інші брати є феноменами чернечої й видержливої довговічности.

САМОСУД.

У присілку Клепаня недалеко Рави Руської тамошні селяни доконали самосуду на Цигані Ю. Назаревичови з пімсти за крадіж. Селяни прихопили Назаревича на горячому вчинку крадежі і вбили його буками. Під замітом убивства арештували кілька осіб.

ЗВІРЮКА ДОВГА 30 МЕТРІВ.

В палеонтольогічному музею в Мадриді розміщено цими днями кістяк, що кожному видається неймовірним. Це кістяк найстаршого роду дінозавра, великої звірюки-потвори, якої кости знаходять у покладах трієсу і крейди. Кістяк, приміщений у мадридському музеї, є найбільший з усіх дотепер відомих кістяків дінозаврів. Цілий кістяк довгий 30 метрів і звірюка ця важила колись коло 800 сотнарів. Між ногами тієї потвори може легко переїхати паровіз.

24 ЛЮДЕЙ ЗАТРУЇЛИСЯ ГАЗАМИ.

В Наході, в південно-східній Чехословаччині, вибухла пожежа в історичному замку князів Шавмбург-Ліппе. Вогонь охопив одно крило, в якому був склад дерева й вугля. Замок у Наході, збудований у 1270 р., має незвичайно цінні памятники мистецтва та величаву бібліотеку. Завдяки негайній помочі пожежної сторожі й війська вдалося вратувати бібліотеку й архів. Підчас ратункової акції затруїлися газами 24 особи.

ЗЯ ЗЛОВЖИВАННЯ И ОБМАН.

Перед військовим судом у Львові ведеться розправа проти капітана 25. курінія прикордонної сторожі в Чорткові, Ст. Німери, й сержанта Гейки, з тогож самого курінія, обвинувачених у зловживаннях і обманах. Акт обвинувачення закидує кап. Німері, що він позичав гроші у ріжних підстаршин, яких не віддавав, а дальше намовив знайомого старшину, щоб цей підписав йому вексель на більшу суму, а що Німера не викупив його, тому мусів викупити згаданий старшина. Сума зловживань і обманів доходить до 10 тисяч зл. Сержантови Гейці закидує акт обвинувачення, що він не виплачував воякам грошей за харчі т. зв. „харчевого" й ці гроші забирав собі. Розправа потриває кілька днів.

ЩЕ ДАЛІ ЗАПЕРЕЧУЄ ГОЛОД НА УКРАЇНІ

МОСКВА (Росія). — Геролд Дені шле до американського часопису „Ди Ню Йорк Таймс" нові дописи, в яких повторяє те, що писав у своїх попередніх дописах, що на Україні нема ніякого голоду. Каже, що був на Херсонщині, де поля цілком вигоріли, але й там бачив усміхнених селян, які його запевняли, що голоду не буде. Хіба, каже він голодуватимуть можливо ті селяни, що не приступили до колектив, бо ті, що є в колективах, якщо їм забракне хліба, дістануть його від — уряду. Дені каже, що й у тих, навіщених посухою околицях, селяни і колективи мають запаси збіжа з минулого року і тим допоможуть собі під зиму і на передновку.

КОМІТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — В часі паради Ліги Націй перебувала в Женеві посолка Мілєна Рудницька, яка ввійшла в контакт з міжнародніми жіночими організаціями й подала їм матеріяли в справі голоду на Україні під Совітами. Внаслідок цієї інтервенції Обєднаний Комітет Міжнародних Жіночих Організацій звернувся до президента Зборів Ліги Націй з письмом, у якім навязуючи до справи приняття Совітів до Ліги, виказує, що Совіти відкинули дружню пропозицію Міжнародного Червоного Хреста й інших установ допомогти харчами вигибаючому з голоду населенню України.

ПІД ФІРМОЮ ОУН.

ТШЕБІНЯ (Польща). — Рабін Гальберштам з Тшебіні дістав листа, в якому автори домагалися від нього під загрозою смерти 20,000 злотих. Грозили теж рабінови смертю, коли би про це він повідомив поліцію. Під листом був підпис: Українська Націоналістична Організація. Поліція повела слідство, а заразом уладила засідку. До коверти вложили покраяні папери та поклали у визначеному місці. До коверти підійшла якась жінка. Її арештували. Слідство виявило, що ОУН не мала з цією справою нічого спільного, а був це помисел місцевих шантажистів. Арештували кілька осіб.

КАЖЕ, ЩО ВБИТО АГЕНТА НА ПРИКАЗ ОУН.

ВАРШАВА (Польща). — Агенція „Всхуд" повідомляє: Слідство про вбивника поліційного агента в Жовкві, С. Яцини, закінчене. Воно виявило, що Яцину вбито на приказ ОУН. У звязку з тим арештовано Гринька Куликівця, підозрілого в убивстві. Він нібито позичив перед убивством плащ і капелюх від знайомих і це його зрадило.

НОВА КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

ЛЬВІВ. — Поляки поробили зовсім конкретні й далекойдучі приготування до нової кольонізації Західньої України. Повстала нова акційна спілка „Земске Товаржиство Парцеляційне ве Львове", якої ціллю є кольонізація східньої Галичини елементом польським із західних воєвідств. Товариство має дуже великі фінансові засоби. Тому треба рахуватися з тим, що вже в найблищих часах зачнуть переселюватися на українські землі масово Мазури, як у перших повоєнних роках. Уряд дає тим Мазурам спеціяльні полекші.

БУЛИБ УБИЛИ АЛЕКСАНДРА ЗА ВСЯКУ ЦІНУ.

ПАРИЖ (Франція). — Вже зібрали багато подробиць, звязаних із замахом на югославського короля Александра. Виходить, що до цеї справи призначено 5 людей. І було так обчислено, що якби замах не вдався був у Марсилії, то був би висаджений у повітря поїзд, яким Александер мав їхати до Парижа. А якби і це було не вдалось, то замах мусів бути виконаний у Парижі. Арештовані зізнають, що якби вони не були виконали приказу революційної організації й короля не вбили, то організація булаб приказала їх самих вбити за непослух.

ПОЛЬСЬКИЙ ВИНОГРАД І ПОЛЬСЬКІ ВИНА НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ.

ЛЬВІВ. — „Газета Гандльова" подає, що на зїзді Хліборобської Палати у Львові радили над продукцією винограду і „польських вин з польського винограду". Стверджено там, що долина Дністра є подібна до долини Рейну не тільки мальовничим краєвидом, але й ґрунтом і кліматом. Хто знає, чи Дністер не стане колись „польським Рейном", казав Фудаковський, президент Палати. Продукція наддністрянського винограду, казав він, моглаб у недалекій будучности покрити більшість краєвого запотребування. Позатим долина Дністра може статись осередком плянтацій високо якісних тютюнів, овочів та городовини.

ХТО ВБИВ КОРОЛЯ АЛЕКСАНДРА?

БІЛГОРОД (Югославія). — Стверджено з усією певністю, що Петрус Калєман, убивник короля Александра, називається по правді Влада Георгієв і є уроженцем тої частини Македонії, яка прилучена до Сербії. Він проживав у Болгарії, де вбив болгарського комуніста й одного з македонських лідерів. В останніх часах був членом хорватської революційної організації.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„КАК НІБУДЬ ПРОТЯНЕМ".

Ніде нема голоду. Ніде нема навіть страху перед голодом. У крамницях повно хліба, а селяни гостять дуже щедро, не жаліючи поживних продуктів. Навіть там, де жнива не дописали, де була посуха, й там селяни усміхнені. Нема потреби побоюватися якогось заколоту з їхнього боку. Всюди чути було від селянок і селян одну і тусаму відповідь: „Как нібудь протянем".

Ось таке можна вичитати у новім звіті про подорож по Україні й інших краях Совітів, який надіслав з Москви Геролд Дені, американський кореспондент „Ди Ню Йорк Таймс". Він подає, що відвідав ті околиці, про які пишеться в „заграничній пропаґанді", що там вмирали чи вмирають люди з голоду.

Нас отой звіт ніяк не дивує. За такі звіти Дені і його попередник, Волтер Дюранті, у большевиків у великих почестях. Інші кореспонденти, що не давали себе возити Совітам, а бажали самостійно збирати інформації, не могли, як відомо, довго оставатись на совітській території. Їх переслідувано і, як не увязнено, то принаймні викинено поза границі Совітів. Зате тим, що пишуть під лад Совітам, влаштовують парадні обіди, віддають почести.

Для нас вирішальними є ті інформації, які одержують наші власні люди від своїх батьків, братів чи сестер. Для нас важні ті дати, які подають наші найближчі про смерть наших найближчих, і то про смерть з голоду. Для нас важний є той сумний, розпучливий, трагічний тон, який повіває з отих письм з рідних сіл України, які продерлися через совітську цензуру і сюди дісталися. Цей тон стверджують іще відомости, які привозять з України навіть такі американські Жиди, як той, що його голос поміщено недавно в „Свободі". А цей останній був голосом з України, з самого Киева, себто з того місця, в якім був теж Дені й де він бачив тільки веселий підйом у населення, а не бачив ніякого голоду ні смутку.

Дені покликується на те, що він розмовляв теж із селянами. Ніхто цього не перечить. На Україні уся влада в руках таких селян, з якими Деніеви приходилось говорити, а які по переведеній 14-літній „українізації" все ще балакають „на общепонятном язике". Совітські агенти, в яких товаристві Дені обїжджав Україну, чи з якими стрічався як із „селянами", запевняли його, що вони не насесуть Совітам клопоту, бо далі „как нібудь протянем". Та „не протянем" мовчки ми, українська іміґрація в Америці, коли тут поширюються такі неправдиві вісти про Україну під Совітами. Проти цього треба однодушно виступити нам усім.

СВІТЛО В ТЕМРЯВІ.

СЛОВО В 4-ті РОКОВИНИ СМЕРТИ БРИҐАДИРА ЮЛІЯНА ГОЛОВІНСЬКОГО.

(Реферат читаний на святочній Академії в честь Головінського у Відні дня 29 вересня 1934 р.).

Вересень 1930 р.

Український народе! Ти памятаєш той пропамятний вересень, не золотом української осени осяяний, а вогнями пацифікації обагрений, кровю мордованих мальований, зойками вбиваних мов криками пекла сповнений? Ти тямиш **ляцьку пацифікацію,** народе Данила і Льва? Вічного революціонера, духа, що тіло рве до бою, незломного бунтаря, що Прометеєвими поривами ганьбу століть, гріх рабства, відкупити хоче, пацифікують у Тобі страшні наїзники на твою землю. Ляхи окаянні... Колись то Половці й Татари, хижі орди варварських ватаг Бату й Джінґісхана, лютуючі загони Аттиль і Тамерланів, не проходили людських осель гураґанами такого шаліття, такого знищення, такої руїни, як той Твій відвічний ворог, Україно, Лях ненаситний, пацифікатор окровавлений. О, так! Оце ось не тільки половецьких і бісурменських катів, а й саме пекло і Данта старого залякати можнаб слідами руїни, ляцькими пацифікаторами на галицькій землі сотвореної, жорстокостями, на невинних людях довершеними, грабунками українського майна незчислимими.

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно!

Невже не закриваєш Ти в розпуці Христового облича Твойого, щоб **не дивитися** на безодні хижацтва й варварства, на безодні людських мук і людського шалу, яких не довелось Тобі бачити навіть упродовж двох тисяч літ Твойого дотеперішнього існування?

Заправду:

Якіж нелюдські, якіж діявольсько озвірілі оті ляцькі пацифікатори, нацьковані на українські оселі Пілсудськими, Собінськими і Перацькими!

От вам для спогаду хочби така, одна-одинока картина:

Село Чернилів Руський, тернопільського повіту. Це вересень 1930 р. Рано. Село з усіх сторін, з усіх боків, на всіх дорогах до нього обставлене кулеметами, а в середині обложене ескадроною ляцьких уланів. Дивись Европо! Дивися з женевської палати, що ті ляцькі улани тут діятимуть! Голоси, викликай з могил духів Данта й Верґілія, хай вони побачать і знають, що треба їм тепер нові картини людського пекла розмальовувати, бо нічим колишнє Дантове пекло в порівнанню з грозами пацифікації в Чернилові Руськім. От зігнали ляцькі улани всіх мешканців села зі старими, чоловіками, жінками й дітьми на громадський майдан, і так, як колись Татари вирізували всіх до одного, так Ляхи починають тут катувати поголовно всіх — старих, чоловіків, жінок і молодь, поки кожне тіло не спливло кровю, поки пів села не лишилось на скровавленім майдані каліками, поки широким кругом довкола спацифікованого села не запанувала гробова тиша руїни і смерти. **І так є в селі Розкошинцях, збаразького повіту, і в Мозолівці, і в Купчинцях, і в Денисові, Мошковичах і в Шилах і в десятках і сотках інших сіл інших повітів,** зіллятих кровю скатованих, покритих ганьбою зґвалтованих жінок і дівчат, і розруйнованих так, що по хатах і господарствах після відходу розшалілих ляцьких пацифікаторів не остався камінь на камені. Ні, справді, скажи, праведний духу Данта, невже є у твойому інферні такі люди-кати, як тих ганьбою зґвалтованих жінок, обнаживши їх тіло, мучили на смерть? Або такі, що важко скатованого священика, **о. Мандзія з Богатковець,** ще й три рази кипучим окропом облили? Або таких, що катованих побивали до того, що лікарі і священики, покликані в останню хвилю до конаючих, омлівали на вид їх страшливих, невиданих ще людським оком ран?

Юліян Головінський.

І все оте на вершинах XX. століття, на очах усієї Европи і в епоху женевської Ради Націй!

Отимто й таке безкрає обурення в душах тих, що ніколи не стануть у ряди вавилонських рабів, щоби лизати ту руку, що їх бє. І таке очайдушне бажання лютої, безоглядної, всецілої пімсти на смертельних ворогах. А з цим і необчислима вага таких провідників **бриґад пімсти,** як убитий пацифікаторами краєвий командир Української військової Орґанізації і VI. бриґади У. Г. А., **сотник Юліян Головінський.**

Світлом у темряві сяє Він — одноразова й навіки незабутня постать у рядах местників України, на овидах траґедії останньої боротьби нашої Батьківщини за волю і власну державу!

Уроджений дня 1. грудня 1894 р. в Радимні коло Перемишля, має він усього 36 років, коли у вересні 1930 р. гине з рук ляцьких пацифікаторів на гостинці, в половині дороги між стацією Бібрка—Глібовичі та містечком Бібрка. Трицять шість років, але яка глибінь, який, хотілосяб сказати, безмір внутрішнього життя в тієї молодої людини! Покінчивши ґімназію у Львові, Головінський перебув усю світову війну в 30-тім п.п. австрійської армії на італійському фронті, де за свою незвичайну відвагу здобув численні військові відзнаки та ступінь поручника. Колиж Австрія розпалася, він вернувся до Любачева, де жила його мати, та зараз почав творити перші відділи української армії, відділи, що й були завязком VI. бриґади У. Г. А. І як її командир, Головінський звів безчисленні побідні бої з московським наїзником, а дня 30. VIII. 1919 р. віхав як перший до Києва, витаний сіллю, хлібом та цвітами. Даліж, після примусової злуки здесяткованих частин армії з большевиками, був командиром корпусу. Та повний ненависти до большевиків і без змоги пробитися на південь до повстанців, Головінський, виснажений тифом та голодом, попав з рештками армії до польського полону. А потім дні неволі, Фридрихівка, щаслива втеча з Ялівця, побут у Йозефові і в Берні, де Покійний скінчив ветеринарію, а після покінчення студій поворот до краю і заразже гарячкова діяльність під прапором **Української Орґанізації** в ріжних функціях аж до Краєвого Командира включно. Ота участь Головінського в діяльности УВО звязана з працею соток людей, що ще й тепер знаходяться на своїх постах, і гідно оцінити її зможе тільки трибунал майбутнього. Але заразом ота діяльність пок. Головінського, це й заповіт його непримиримої ненависти до Ляхів, які в 1926 р. арештували Головінського у звязку з убивством куратора Собінського, хоч по 14-місячнім слідстві його пустили на волю. Тоді то, після виходу з тюрми, Головінський закупив автобусове підприємство в Чесанові, де працював безперервно до липня 1930 р. Одначе в тому місяці він продав те підприємство та задумав перебрати посаду кооператора в Перемишлі. Але дня 20. IX. його арештували, а в десять днів пізніше він згинув на згаданому місці підчас поліційного транспорту з Бібрки до Хлібович, привязаний в оковах до дерева і так, як уповні безборонний, застрілений ляцькими поліцаями.

Оце ось нікчемні пацифікатори, знаючи гаразд безліч своїх злочинів проти українського населення, побоювалися й тіни такого непримиримого местника і провідника бриґади мести, як бриґадир Головінський. І от вони поспішилися підло, бо безборонного вбити його, прочуваючи, що та одна людина завдяки своїй залізній волі, безпощадній ненависти до ворога та суворости як провідник, була варта під дану хвилю стільки, що армія й цілі леґіони боевиків.

І тимто з глибини душі народу **промовляла Головна Команда Української Військової** Орґанізації, коли після вбиття бл. п. Юліяна писала у своїй відозві до боевиків між іншим таке:

„...Згинув найкращий із поміж нас. Згинув наш найбільший друг і командир, згинув сотник Головінський. Знали ми всі його. Це він вів у бій за Україну нашу славну VI. Бриґаду. Це він здобув Київ та вступив, після перемоги над большевиками, до столиці соборної України, повинуючись кличеви: шлях до Львова веде через Київ. Це він вів нас, уже в підпіллі, в бій проти другого наїзника, Ляха, здійснюючи клич постійного революційного кипіння на українських землях аж до хвилі вибуху національної революції на всій Україні проти її тиранів. Під його кермою Українська Військова Орґанізація пережила найкращі дні свойого розвитку та позначилася чинами, що поривали й пориватимуть до бою й байдужих, скріплюватимуть на дусі і зневірених, і дають цілому народови віру в остаточну перемогу. Він знав, і те своє переконання твердо вщеплював у нас, що силі тиранів треба протиставити свою силу, що проти насильств треба боротися, і то боротися не словом, а чином. Він непохитно вірив і ту віру передав нам, що чин Української Військової Орґанізації в добі поневолення і повної безборонности українського народу, зданого на ласку-неласку ворогів та при повній байдужности т. зв. культурного світа до нас, — це одинока сила, якої ворог ніколи знищити не може, а яка знищить ворога. Бо ця сила, оперта на високій ідеї визволення нації, ідеї, окупленій кровю десятків тисяч найкращих синів України, змагає до здійснення ідеалу вперто, не дивлячися на жертви, та у твердім переконанню, що без жертв та зусиль не буде перемоги. І тому вона переможе!... А коли вічно жива ота ідея, якій бл. п. Юліян служив і за яку згинув, то й Дух Його є і буде вічно між нами, і нам усім лишається продовжувати чин великого бриґадира, памятаючи, що нема жертви завеликої, коли йде про волю України..." **(„Сурма" з 1930 р., ч. 10 (37).**

Так:

Воля України — це наш найвищий, одинокий, найсвятіший ідеал, і за нього ми в кожен час віддамо все: всю активність нашого життя, все його надбання і життя саме. А спомин про таких, як Юліян Головінський, буде нам вовіки благодатним світлом у темряві, візією Архангела, від якого зброї розсиплються і врата адові, і буде для нас його залізна, невблагана жорстоко несхитна воля двигуном до чинів з заліза і крови. І будемо ми в нашім бою такі страшні й невблагані, як є ними ляцькі пацифікатори і большевицькі кати виголодуваної на смерть України. На землях під режімом Пілсудського ідемо під прапорами УВО, її такими командирами, як Юліян Головинський та цілих рядів безсмертних местників, що повіддавали своє життя за волю українського народу і свою державу. Та при тім щасливі ми, що спомин наш зберігає вірно й точно імена всіх Героїв Західньої України, їх подоби і їх світлини, і в кожен час ми в літописі наших днів знайдемо вісти про їх геройське життя. Але якеж інше з цього погляду є положення на землях **Східньої України, під кормигою московських катів!** Тих незабутніх Героїв, що там своїм шляхотним тілом начинили безконечні ряди святих для народу могил, **їх імен ми не знаємо.**

І тому, святкуючи сьогодні світлу память бриґадира Головінського, згадаймо при цьому й великі ряди борців, що впали в боротьбі з московським наїзником на Східній Україні!

Слава Героям!

Вигубити ворогів до ноги — це наше одиноке змагання, наша одинока ціль.

Хай жиє боротьба!
Україна понад усе!

Д-р Остап Грицай.

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

7)

— Се, що кождий цвяшок має свою вартість, знаю дуже добре, — сказав Жид. — Також знаю, що свою вартість має кожде твоє слово. Та не знаю, яку вартість. Твоя відповідь є для мене загадкою.

— За пару днів загадка буде розвязана, — відповів Сидір. — Як вчуєте, що в Солодині з нашим маєтком станеться, то моя відповідь стане вам дуже ясною.

Сі слова Сидір сказав уже за порогом, запираючи за собою двері. Коли парубок вже був далеко за коршмою, зареготав на ціле горло. Потому хихотав. Довго ішов так, реготучи голосно, то хихочучи на переміну, коли передумував, які то наслідки буде мати його розмова з Жидом. Не сумнівався, що ся розмова ще нині буде звісна в цілім Солодині.

— Спершу люди будуть обмірковувати і один одного питати:

— „Що таке той старий Завалич вигадав, щоби сина зробити великим паном не на своїм ґрунті і не в своїй хаті? Куди той син повіявся, де, і яким паном став?"

— Як прийде ліцитація цілої відумерщини і як я в Солодині таки більше не покажуся, — думав Сидір, — то між людьми піде така поговірка:

„Хитрий гунцвот був той старий Завалич! Він не лиш всі приходи зі свого господарства відкладав і ховав. Він ще задовжував свій маєток. Гроші роздобуті банковими й іншими позичками, докладав до того, що давало йому його господарство. В останніх днях до того покладного гроша додав ще гроші, які взяв за свою худобу. Коли так старий Завалич переніс кудись і перед оком своїх вірителів скрив подвійну, може й потрійну вартість свого маєтку, то тепер десь там на тім світі сміється в кулак, бачучи, як то його маєток в Солодині ліцитують і як ріжні вірителі плачуть, що не відібють собі позичених йому грошей. І його син десь далеко звідси сміється в кулак, маючи обезпечену потрійну вартість зліцитованого маєтку".

— Ось так то всі люди будуть поясняти собі наше банкротство і ліцитацію маєтку такого богача, яким був мій батько, — думав Сидір, ідучи жваво й весело, час до часу хихочучи.—Всі будуть гадати, що вона буде каятися, так дубогацтва. Загадкою для всіх буде лиш те, де і який той мій маєток. Знаючи, що батько вислав мене до рільничої школи, більшість людей в Солодині будуть гадати, що батько купив для мене якесь велике панське село, якого збанкротованого польського шляхтича або й ґрафа. Дехто може погадає, що я покинув село, бо батько купив мені велику камяницю у Львові. Дехто може й буде тої гадки, що мої гроші лежать в банку і я жию вигідно з самих процентів... Хотів би я бути в селі по ліцитації і чути, що там про тата і про мене балакають. Я хотів би чути, як мені завидують!

Сидір найбільше цікавий був, що погадає Фрузя, як до її уха долетить його розмова з Жидом. Він не сумнівався, що вона буде каятися так думаючи:

„Я запоквапно відвернулася від нього, гадаючи, що він зійшов на біду. Виновником той Гринь, бо баламутив мене і казав мені, що Сидір зійшов на жебрака. Також мама казала мені так. Заборонила мені балакати з Сидором і перед його носом заперла й на ключ замкнула двері нашої хати. Гринь і моя рідна мама завинили мою недолю. Я була би панею на всю губу, як би не ті зависні баламути, і як би не моя рідна мама!"

Коли Сидір подумав, що ось так то Фрузя буде каятися і жалувати за ним, він аж підскакував з утіхи. Він взагалі був такої вдачі, що нічим ніколи не журився. І тепер, коли рідне село вже мав далеко за собою, коли вже ясно бачив, що з тим селом вже нічого його не вяже, коли привик до думки, що ніякого маєтку не має, так, начеб його ніколи не мав, Сидір вже й не думав, що він такий бідолаха. Вдарившися рукою в бік, де під камізелькою була банкова книжочка, потому в чоло, сказав голосно, начеб з ким балакав:

— Тут маю гроші на пару-місячний прожиток; тут маю розум і рільничу школу. Чейже заки проїм ті гроші, знайду роботу й хліб.

Сидорови стало легко на серцю. Ідучи далі, співав своїм давним звичаєм. Жартував би, та не було з ким і з кого, бо нині чогось то було пусто на дорозі. Нікого не перейміив, ніхто не наздігнав його, ані не йшов у противну сторону. Сидір любив товариство, очевидно тільки веселе, а тут як на пустині. Коли не міг балакати з людьми, бо їх не було, розбалакався з одиноким товаришем своєї мандрівки... з рікою. То було в горах. Долиною плила бистра ріка, дорога йшла край ріки. Місцями ріка плила спокійно і рівно, хоч бистро. Там, де спад був більший і де з води виставали скали, ріка клекотіла, шуміла, пінилася великими білими бовванами, на всі боки прискала. Щоби скрутити і супокійно викурити папіроску, Сидір сів на камени край ріки і розпочав з нею розмову. Очевидно за ріку він сам думав, уявляючи собі, що то вона відповідає на його питання і питає його.

— Звідки ти так біжиш? — спитав ріку.

— Там високо в горах маю парусот жерел — гуркнула, заклекотіла і зашипіла ріка. Одна филя, вдаривши об камінь, розприснулася. Одна велика крапля впала на папіроску і розмочила її. Папіроска розлізлася і Сидір, кинувши її в ріку, став крутити другу, питаючи:

— Кудиж ти так біжиш? Далеко?

— Ой, далека, дуже далека та моя дорога! Їй взагалі нема кінця.

— Як се може бути? — спитав Сидір.—Всьому на світі є кінець, тож і твоїй мандрівці буде.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗНАКИ ЧАСУ?

У Латвії згинув з рук своїх вірних архиепископ православної церкви Латвії.

Хоч поліція спершу думала, що лотиського епископа вбито з особистих мотивів, то вона не виключає, що він згинув внаслідок політичної боротьби, котра ведеться в його церкві за комунізм. Погибший епископ був завзятим противником комунізму.

У Ню Йорку недавно згинув з рук Вірменів вірменський архиепископ, котрого не злюбила революційна вірменська організація за те, що він схилявся до признання большевицької окупації Вірменії.

ДОБРЕ МАТИ ПРИЯТЕЛІВ.

Перед Церковною Лігою для Промислової Демократії виступав оноді з промовою про російську православну церкву визначний священник протестантської епископальної церкви, Гардинер Дей, котрий є капеляном колеґії Вилиємса у Вилиємставні, Месечусетс. На основі власного побуту в Росії бесідник заявив, що він зовсім не дивується, що російська православна церква занепала, бо „вона є наскрізь поганська й реакційна і ведуть її брудні й глупі попи".

Ця промова очевидно обурила до живого російських вселавних попів і епископів. На своє щастя, вони стоять у близьких зносинах з протестантською епископальною церквою, і їх заходами на генеральній конвенції церкви, що відбувалася в Атлантик Сіті, Н. Дж., епископ цеї церкви, Пол Матюс, виступив з публичними перепросинами.

ПОСТУПОВІСТЬ І ЧИСТОТА ЯК ЧЕСНОТИ.

Російські православні епископи заявили, що вони зовсім задоволені з цеї заяви. Вони хотіли тільки додати, що Дей начитався певно большевицької пропаґанди.

Та здається, що не всі вдоволені з заяви Матюса. Дехто хотів би знати, чи російська церква стратила щось зі своєї реакційности та чи стали її попи чистіщі й розумніщі.

Зрештою, відколи це почали в кругах протестантських епископалів уважати назадництво як закид? І відколи це в церквах Америки почали вважати чистоту чеснотою?

СВОБОДА, ЧИ ПРАВДА?

Німецький націстичний уряд у своїх зусиллях до повного обєднання німецького народу старається вжити до цього й церков. Тепер баварські протестанти виступають проти цих зусиль як проти нарушення свободи совісти, яку повинен би, на їх думку, признавати всякий уряд. У них свобода совісти понад єдність народу.

У нюйорськім „Комюніті Чорч" виступала останньої неділі Магдалина Слейд, котра зачисляється під релігійним оглядом до учениць індійського святця Ґандія. Представивши в цій християнській церкві релігійні погляди цього нехристиянського лідера, проповідниця сказала, що, прощаючи її перед відїздом до Америки, Ґанді сказав їй: „Я не стою за свободу для Індії, але за правду".

Д. Норман Винсент Піл, проповідник церкви „Марбл Колиджієт Чорч" у Ню Йорку, в своїй проповіди про відновлення молоді до церкви заявив, що молодь не хоче ві церкви ні помпи, ні відправ на мертвих престолах. Ми живемо в часах, коли люди домагаються справедливости, милосердя й кращого життя. Церква мусить бути оборонницею людських вартостей і боротися за кращу долю людини. Церква мусить знайти відвагу за це боротися. „Новочасна молодь не піде за такою церквою, яка є обережна, хитка й боязлива".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Сходини молоді.

Відрадним явищем являється у нас в Америці те, що молодь починає сама інтересуватися життям і зривається до лету. Вона сама про себе дала знати своїм батькам, що вона здібна до життя і хоче жити по своїй волі.

Вияв цього хотіння, це організації молоді по всіх усюдах а завершенням Ліга Української молоді Америки.

І тепер треба якнайбільшу увагу звернути саме на ту молодь, яка хоче організуватися, хоче творити певну одиницю, яка би її репрезентувала назовні. А старші повинні сприяти цьому хотінню і підпомагати їй творити цінности нашої молодої ґенерації, щоб наша будучність була запевнена.

Тому, коли десь молодь будиться до життя йдім усі їй назустріч, а вона буде нам вдячна за це.

Таке пробудження молоді бачимо тепер скрізь по всіх місцевостях, де лише живуть Українці.

От і в Нюарку, Н. Дж., та молодь, той цвіт української нації починає прибирати форми організованого життя. Вся молодь Нюарку бачить, що так як тосі довше жити годі. Годі слухати „великої" політики малих політиканів і тому вона починає зривати з того мертвечинною, у якій її держано до нині. Вона бачить, куди її заведено, бачить, що по нинішній день вона не має просто де зійтися, бо навіть не має українського дому в Нюарку. Вона бачить, що все довкола неї розсварене, порозбиване й „розполітиковане" кожний на свій лад.

І щоб раз скінчити з цим, хоче покласти підвалини під своє нове організоване життя. Чи їй удасться, — побачимо, але що хотіння є, це одно можна стердити.

Тому теж 18 жовтня (четвер) ц. р. мають відбутися в Січовій салі ширші сходини, де буде обговорюватися справа організовання молоді в Нюарку.

Бажаним є, щоб батьки прийшли із своїми дітьми на ці сходини й почули, що їх діти задумують робити. А молодь повинна явитись якнайчисленніше вся, без ріжниці переконань.

На цих сходинах промовлятимуть представники молоді. Ст. Шумейко, Буката й Ст. Фік. Приходіть усі, бо перед нами великі завдання, які маємо виконати. Памятайте, що лиш організовано будемо представляти якусь вартість і зможемо довершити щонебудь доброго для нашого народу. Виконаймо своє завдання і прийдім на ці сходини з доброю волею і надією причинитися до успіху гарного почину в Нюарку.

Повідомлений.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Музикальний вечір „Приятелів Української Музики".

Перший концерт у тім сезоні, влаштований товариством „Приятелі Української Музики", відбудеться в пятницю, дня 9. листопада, в Студіо Клоб, 21 Іст 77 вулиця.

Особливою новістю на тім концерті буде струнне тріо світової слави українського композитора Федора Якименка.

Того вечора промовлятиме теж бувший суддя найвищого суду української держави та бувший посол до Анґлії, сенатор А. Марголін, що тепер викладає в нюйорськім університеті.

Звертаємо увагу, що кожде українське товариство може стати членом „Приятелів Української Музики", вплачуючи річну вкладку в сумі $10. За те пять членів товариства мають даремно вступ на 8 концертів. Індивідуально платять члени річну вкладку в сумі $2 за 8 концертів. Вступ на салю для нечленів 50 центів. У всіх справах треба відноситися до підписаного.

Роман Придаткевич,
324 East 15th St.,
New York, N. Y.

ГАРТФОРД, КОНН.

Протест проти Польщі.

Українська громада разом з литовською влаштували спільне віче, на якім запротестовано проти політики Польщі супроти непольських народів, що опинилися під Польщею. На тім вічу реферував між іншими і конґресмен Копермен, котрий заявив, що родився на українській землі і тому почуває себе Українцем. Він заявився за те, що Україна й Литва повинні бути самостійними державами на всіх своїх землях. Разом з тим напятнував політику тих, що загарбали ті землі.

Місцевий парох о. д-р Ґулин зазначив, що нам треба організувати революційні лави, бо в огні революції відродиться українська держава й освободиться український і литовський нарід.

Петро Драпяк.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Дописувачам. — Коли якийй допис не видрукований, то видно, що не надається до друку. На це складаються ріжні причини і годі про те все кождому дописувачеві писати. На це нема часу, ні змоги. Дуже часто дописувачі порушують справи, про які пишеться обширно в статтях, і то дуже часто надсиланих нам найліпшими журналістичними силами. В тих дописах нема нічого нового й цікавого, тому годі псувати те, що передано вже з добрими арґументами іншими. Того дехто з дописувачів ніяк не хоче розуміти і раз-у-раз питається, що є з дописом. Відповідь на це є завжди одна і тасама: якби була відповідна, булаб цілком певно видрукувана.

Мусій Степанчук.

СВІТИЛЬНИК ЩАСТЯ.

(Українським студентам).

Як підеш в світ, мій друже,
Не жди розради у нікого,
І не кривдуйся дуже
Під утиском тягару свого.

Знай, що свого щастя
Коваль ти сам все є і будеш;
Лиш в трудах і нещастях
Пізнаєш ти, що світ і люди.

А як тобі до цілі
Важкий шлях буде простиратись, —
Ти йди все дальше сміло
І не поважся повертатись!

Знай, що лиш той побідник,
Що видержав службу постою,
Що власний свій світильник
У руки взяв перед собою.

Іди до світла зорі!
Світильник твій: знання, наука;
Тобі засяє він ускорі,
Він щастя твого запорука.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

Під дописом „До ювилейної кампанії У. Н. Союза" в 241-шім числі „Свободи" підписано: Іван Мельник, член від. 223 У. Н. Союза в Вилкс Баре, Па. Має бути: Іван Мельник, секретар від. 223 У. Н. Союза в Вилкс Баре, Па.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 217 відділу У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового, котра стала мені великою помічю у моїм нещастю. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращого успіху. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Гнат Кушлик.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПОДИХ ОСЕНИ.

Вянуть, сохнуть квітки
І жовтіють листки,
Бо північні вітри налітають.
Затихають пісні
І понуро-сумні
Дні осінні уже наступають.
По небі пливуть
У невідому путь
Чорні хмари одна за одною;
Лиш часами на мить
Сонце з них заблищить
І на землю погляне з журбою.

П. Т.

— Коли ти, Кукурузо, вже нарешті оженишся?

— Коли заведуть подружє на пробу.

Жінки в 1913 році.

Товаришка: Вчора вечором я бачила тебе з твоїм чоловіком у парку. Як ніжно він тебе обіймав!

Жінка: (бліда): Це не я була!

Жінки в 1930 році.

Товаришка: Вчора вечором я бачила тебе з твоїм чоловіком у парку. Як ніжно він тебе обіймав!

Жінка (почервоніла): Це не був чоловік...

Недобрий.

Жінка: Ти все мені робиш на злість! Ти на те вилисів, щоби я не мала за що вхопити тебе!

Чванькуватий.

— Це ви називаєте спекою?! Я один можу оказати, що значить нестерпна спека. Як ми були в Африці, ми мусіли куркам давати їсти морожене, щоби вони не несли спечених яєць.

СОВІТСЬКІ АНЕКДОТИ

Офіціяльним органом комуністичної партії є „Правда", а офіціозом совітського уряду є „Ізвестія", чи пак — як у Києві — „Вісті". Совітський громадянин виробив собі таку опінію про ці ґазети: В „Правді" нема вістей, а у „Вістях" нема правди.

Два совітські громадяни спречаються, хто більший політик: Гувер чи Сталін.

— Гувер навчив Американців не пити — каже один.

— То небагацько! — каже другий. — Сталін навчив Москалів не їсти.

Сталін нарікає перед Калініном, що в його креденсі є миші.

— Їх легко проженеш, каже Калінін. Повісь над креденсом картку з написом: „Колектив імени Сталіна". Половина мишей здохне з голоду, а половина негайно втече.

Низька вартість чи пак безвартісність совітського рубля поза кордоном СССР є предметом насмішки.

— Який нарід найбагатіший у світі?

— Москалі! Самі не знають, що зі своїми грішми зробити.

Яка монета на світі найвеселіша?

Совітський рубель: усі сміються, коли його побачать.

Переслідування ҐПУ чи пак „диктатура пролетаріяту" далися неодному в знаки. Про режім у СССР, кружить там така анекдота про заяців-утікачів, що хочуть втекти з „совітського раю" за кордон.

На границі просять заяці польську прикордонну сторожу, щоб позволила перейти через кордон.

— ҐПУ видало наказ арештувати усіх верблюдів у краю — кажуть заяці.

— Алеж ви не є верблюди — каже сторожа.

— То правда, але спробуйте переконати про те ҐПУ.

Між товаришками.

— Бог сотворив нас жінок гарними і дурними.

— Як це?

— Гарнизи, щоби нас любили мужчини, а дурними, щоби ми любили мужчин.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 20. жовтня, в годині 6-тій ввечір, в гали церковній, 127 Парк вул. Проситься членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть справоздання за третій квартал. Проситься родичів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, нехай це зроблять на цих зборах. Члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот, нехай принесуть їх на ці збори і відпишуть аплікацію на зміну для своєї власної користи. Суспендовані і виключені члени, коли зголосяться на цім мітінґу і вирівнають свої залеглости, будуть приняті наново. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто з членів має знакомих, нехай приведе з собою на ці збори і впише в члени У. Н. Союза, а за це отримає нагороду. — Н. Плуговський, предс.; В. Колесняк, кас.; Й. Децембер, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 21. жовтня, в годині 3-тій пополудни, в гали Народ. Дому. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Георгія, від. 239, відбудуться в суботу, 20. жовтня, в годині 8. ввечір. Зогляду на заклик головного уряду У. Н. Союза в справі виміни старих грамот на нові, секретар буде полагоджувати ці справи вже від години 6. ввечір. Звертаємо увагу родичам, котрих діти були суспендовані в 1933 р., що вони будуть приняті наново до У. Н. Союза по заплаченню залеглих вкладок. Прохаємо всіх родичів, котрі мають діти хоч і не обезпечені в У. Н. С., щоби на цих зборах подали їх імена секретареви. Братство задумує уладити забаву та запросити всіх дітей наших членів, щоби вони познакомились та пізнали наше будуче покоління. Подаємо до відома батькам і молоді, що на останніх зборах рішено помагати нашій молоді всіма силами кінчити школи. Віримо, що батьки, котрим дорога будучність нашої молоді, являться на збори, щоби спільно обговорити цю пекучу справу. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварта́льний мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в годині 2:30 пополудни точно, в гали, де звичайно. Проситься членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадується тим членам, котрі ще не міняли своїх старих грамот на нові, нехай принесуть старі грамоти на мітінґ і підпишуть аплікацію, бо котрі цього не зроблять, то будуть жалувати. Довгуючі члени зволять прийти і вирівнати свої залеглости, щоб не бути суспендованим, бо братська каса не буде більше висилати вкладок за довгуючих членів. Пригадується членам, що у ювилейнім році не забували про своїх кревних і знакомих та вписали їх до У. Н. Союза, котрий вже не одній вдові і сироті обтер сльози і заопікувався ними. Також вписуйте свої діти, щоб опісля наше майно не лишилось чужим у руки. — А. Іванів, секр.

ҐРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться 21. жовтня, в годині 1-шій пополудни, в церковній гали. Проситься всіх членів явитись на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не виміняли старих грамот, нехай принесуть їх на мітінґ. Забагато довгуючі члени нехай подадуться о позичку на свої грамоти. — К. Данилюк, Т. Гавришенко, П. Ландяк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що трикварта́льний мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в годині 1:30 пополудні, в гали парохіяльній. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до вирішення. Буде справоздання контрольорів і урядників за третій квартал. Взивається довгуючих членів прийти на цей мітінґ і вирівнати свої довги. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть на мітінґ старі грамоти і підпишуть аплікацію. Проситься молодих хлопців прийти на мітінґ і вписатись до Тов. і У. Н. Союза. — Микола Вецал, предс.; Ілія Околіта, кас.; Мих. Яцишин, секр.

АЛИКВІПА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 120, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в годині 2:30 пополудні, в клюбі від. 120. Проситься усіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Члени, котрі взяли позичку на свої грамоти, нехай прийдуть на мітінґ. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть старі грамоти на мітінґ. Забагато довгуючі члени нехай подадуться о позичку на свої грамоти. — Ів. Монастирський, предс.; М. Бац, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварта́льні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в годині 6-тій ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт вул. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі платять за діти, повинні платити точно кождого місяця. Члени, котрі ще не виміняли своїх старих грамот на нові, зволять зробити це цього мітінґу. — Гр. Готра, рек. і фін. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 20 жовтня, в годині 7:30 ввечір, в гали Чеського Нар. Дому, 29-19 — 24 Евеня. Відділовий уряд взиває всіх членів і членкиць прийти на згадані збори, бо є важні справи до рішення, які відносяться до кождого члена. Просимо всіх тих Українців, котрі ще не є членами У. Н. Союза, щоби з нагоди ювилейного року вписали себе і свої діти до організації. Тих пару членів, котрі ще стоять на старі грамоти, зволять принести старі грамоти на збори і виміняти, як це зробила більшість членів. Проситься родичів, котрі діти мають по 18 літ життя, щоб переписали їх до повнолітніх членів. Взивається довгуючих членів хоч вчасти сплатити свій довг. На зборах буде трикартальний звіт контр. комісії. — І. Сидор, предс.; С. Кривень, кас.; П. Барнич, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє усіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в годині 2-гій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Ґовп Еве. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо будеться обговорювати справу балю, котрий має відбутися 3. листопада. Кождий член має принести 25 ц. за тікет і взяти тікети до розпродажі. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости на зборах. На бали будемо приймати нових членів до Союза і Тов. без оплати вступного. Хто ще не виміняв, а повинен виміняти, старої грамоти, нехай принесе її на збори і виміняє. — Вас. Юсипчук, предс.; П. Головачук, кас.; М. Федорів, фін. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 21. жовтня, в годині 3-тій пополудні, у церковній гали, 18 Вуддан вул. Проситься усіх членів явитись точно, бо контр. комісія буде здавати звіт замилуних девять місяців. Члени, котрі ще невиміняли старих грамот, нехай принесуть їх на мітінґ і виміняють. Довгуючі нехай стараються вирівнати свої довги. — Василь Великий, предс.; Йосиф Сабат, кас.; Йосиф Красний, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, повідомляє усіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 847 Н. Френклін вул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Також проситься привести гроші за тікета на баль. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть старі грамоти на збори. На зборах будемо принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союза, тому нехай кождий член і членкиця стараються привести нових членів. — Ілько Савчин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. жовтня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та вул. Обовязком є кождого члена явитись на означений час, бо є важні справи до вирішення. Пригадується членам, що позістається тільки короткий час і кампанія 40-літнього ювилею У. Н. Союза скінчиться. Тож прискоріть свою задачу і приводіть нових членів до Бр. св. Володимира і У. Н. Союза. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Не явившийся на збори член підлягає карі після статута. — Антін Карпович, рек. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Відділ 73 повідомляє усіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в годині 1-шій пополудни. Обовязком є усіх членів явитись на означений час. — Відділовий Уряд.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, подає до відома, що мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в годині 2-гій пополудни. Проситься членів прийти на цей мітінґ і вирівнати свої залеглости, бо коли довгуючий члена не явиться і не заплатить довгу, то буде суспендований. Позамісцеві члени повинні присилати свої вкладки на час. За дітей родичі мають платити кождого місяця. Проситься тих членів, котрі ще не змінили своїх грамот, принести старі грамоти на мітінґ або до секретаря, бо вже короткий час до виміни. — Павло Лагоцький, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в церковній гали, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на мітінґ і вирівнати свої вкладки. Взивається тих членів, що довгують з ювилейного пікніку за тікети і відзнаки, щоби заплатили цего місяця. Ті члени, що ще не змінили своїх старих грамот на нові, нехай принесуть старі грамоти на мітінґ. Проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союза, бо ліпше щоби діти належали до своєї організації ніж до чужої. — Микола Піціль, предс.; Мих. Волощук, кас.; Гр. Мрикало, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 21. жовтня, в годині 2-гій пополудні, в галі церковній, 47 Ґовп Еве. Проситься усіх членів прибути на час на збори. — М. Кузьма, предс.; М. Табачук, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в годині 2-гій пополудні, в Нар. Домі. Проситься членів і членкиць прийти на збори, бо є справи до полагодження. — М. Ключка, предс., Ф. Бучинський, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. жовтня, в годині 8-мій ввечір під ч. 1410 Вайс Еве. Проситься всіх членів і членкиць явитись на тих зборах, бо є дуже важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть старі грамоти на мітінґ, бо, як було проголошено у „Свободі", що хто не змінить своєї грамоти на нову, то його вкладка буде підвищена. — О. Савіцький, предс., Й. Сидор, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що збори за місяць жовтень відбудуться 21 жовтня, під ч. 45 Пілґрім вулиця. Пригадується тим членам і членкицям, що ще не виміняли старих грамот на нові, щоб принесли на збори старі грамоти і віддали урядови до виміни. Ми, урядники, заявляємо, що ще кілька членів стоять по своїй стороні, вперто, що хтось їм говорить, що не треба міняти. Ми заявляємо, що такий член потерпить сам, а не хто інший. Куй залізо як гаряче, так говорить пословиця. Крайня пора зрозуміти, що кождий член і членкиця У. Н. С. мають однакові привілеї і тим забезпечують себе і свою родину в годині смутку і горя. — Уряд Відділу.

ҐЕЙСТІНҐС ОН ҐУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в годині 2-гій пополудні, в Товариськім Домі, 410 Варбуртон Еве. Проситься всіх членів прибути на ці збори в означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени хай зволять вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ті члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот, нехай це зроблять якнайскорше для свого власного добра. Проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союза. — Стефан Коник, голова; Андрій Вовк, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

На поклик ОУН з краю 11-тий відділ вислав між громадянство в Ню Йорку своїх відпоручників, котрі разом зібрали $163.50.

Ліста число 101. Константин Миронюк: зібрав $11.60.

Жертвували по $1: К. Миронюк, В. Ґречин, Н. Поліщук, Т. Якимців, Т. Дудчак, І. Шкляр, М. Куліковський, І. Перчишин, М. Скулевич, Т. Чоп, Г. Перчишин; Д. Когут 35 ц. і Д. Чіль 25 ц.

Ліста 116. Федь Стефанів зірав $17.50 на зборах бр. св. Андрія, від. 66 У. Н. Союза.

Жертвували по $1: Ф. Стефанів, І. Бабинець, К. Калявська, Л. Фединяк, П. Зятик, Т. Гнат, В. Дичко, І. Лазорчик, І. Гнатяк, Д. Павлик, Ц. С., Р. Рибак, Т. Н., В. Антошків; по 50 ц.: Н. Виткович, І. Чачуна, Д. Биндас, І. Павлик, С. Певко, В. Шульга, І. Бих.

Ліста число 104. Пані Чипіль зібрала $13.50.

Жертвували: Г. Борис $5; по $1: А. С. Кучмак, К. Липка, І. Кіселиця, Г. Кучопак, К. Чипіль, П. Мигаль, І. Кобан; по 50 ц.: П. Корейко, Ф. О. Ю., С. Шевчук.

Ліста число 103. Василь Дроботій зібрав $42.50.

Жертвували по $2: І. Городецький, І. Шкляр, Н. Лебідь, І. Гудима, А. Барановський; по $1: В. Дроботій, М. Микитович, А. Гнатів, Ю. Феник, М. Криховець, І. Посолужний, П. Боднар, І. Ткачук, І. Бабінець, В. Лилак, П. Липка, Г. Вісьола, Н. Лалка, А. Барчевський, Й. Городняк, М. Баран, І. Плошовецький, С. Вітенко, Ю. Піщак, С. Калинович, П. Мира, В. Голубович, С. Мельник, А. Куцик, Й. Соболь, І. Солтис, С. І. Мельник, П. Корейко, К. Мартинюк, О. Стеткевич; по 50 ц.: В. Вишньовський, О. Яцишин, Н. Марків; П. Папроцький 30 ц.; по 25 ц.: Б. Захарко, Т. Когут, Н. Макар, Д. Каришин, Н. Ґула, І. Доскоч.

Ліста число 122: Анна Жеребецька зібрала $6.

Жертвували по $1: А. Жеребецька, М. Іванів, С. Дзвонек, І. Кадай, К. Ґрандус, І. Святецький.

Ліста число 121. Збирали Розалія Ґельнер, Стефан Дроботій і М. Сітницький; зібрано $62.15.

На зборах Жіночої Секції Українського Демократичного Клюбу зібрано $5. Зложили по $1: Н. Йосик, М. Середна, Бучка; дрібна збірка $2. Далі по $2: Я. Кулинич, В. Ґораль, С. К., М. Гайворонський, Гузар і Ґула, М. Сербинський, Т. Мелещук; по $1: М. Сітницький, М. Журат, М. Пасічник, І. Кожух, Й. Третяк, В. Цигелик, Н. Жирий, О. Майдан, Т. Мандзюк, І. Семан, Н. Близнак, М. Каришин, С. Грабовський, П. Свинчак, М. Хомик, К. Лаґоцька, Зіма, В. Ґельнер, П. Мельник, П. Задорецький, Ц. С., А. Мандзій, М. Бойчук, о. П. Середа, Н. Н., І. Ярема, М. Ляхович, Я. Пшик, П. Федорик, Б. Сітникоф, Д. Палко, Н. Кравчук, К. Еренбек, Н. Гаврилко, В. Борак, К. Ядловський; по 50 ц.: Д. Скоцко, Семків, П. Ленчук, В. Лутак, І. Баран, М. Дарчук, Д. Олійник, Т. Скульський, С. Панасюк, Г. Агрес, П. Варениця, Незнакомий, К. Костів; по 25 ц.: П. Ляхоцький, Стефанишин, П. Лазар, Й. Кукура, В. Авраменко; М. Друс 15 ц.

Ліста число 105. Зібрав С. Романчук $10.30.

Жертвували по $1: С. Романчук, А. Галущак, Баври Реставрант, П. Стахів, А. Дзьоба; по 50 ц.: М. Шеґрин, А. Лаґавчик, Е. Поліщук; по 25 ц.: Е. Бошневич, М. Березовський, О. Роман, А. Чех, Т. Копка, Г. Нечистий, А. Копка, М. Гояд, А. Кульбаба, Бір Ґарден, Г. Лакомський, В. Ґретчук, Л. Кузьма. Дрібними жертвами 30 ц.

Управа 11-го від. „ОДВУ".

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Збірка на голодуючих на „срібнім весіллю".

На гостині, яку з приводу „срібного весілля" місцевих відомих громадян Андрія й Марії Фурманів влаштувала їм громада знайомих і сусідів, на заклик відділу Союза Українок, ч. 18, зібрано на голодуючих на Великій Україні дрібними датками $15.85. В цій збірці є жертва самих ювилятів у сумі $4. Гроші передано через „Обєднання" Комітетови Допомоги Голодуючим на Україні.

М. Р.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Повенянам.

Щоби помогти нашим братам, що потерпіли від повені на землях Західньої України, члени бр. св. Стефана, відділ 221 У. Н. Союза, зложили на ту ціль $13.25. Жертвували: В. Лопяк $2; Д. Ґой, Д. Пітух, І. Карпа, І. Тремба, І. Шпікула, Т. Шпікула, М. Барабаш, А. Гасюк, Д. Кузьма по $1; М. Микитин, Й. Олійницький, Д. Купьо, М. Рурка по 50 ц.; Анна Притула 25 центів.

Вище подану суму переслано до краю через Обєднання.

Тарас Шпікула,
секр. від. 221 У. Н. Союза.

МОЯ МОЛИТВА.

Молюсь я до Тебе, о Боже,
Молюсь я душею, без слів,
Перед престолом творчости Твоєї,
Де Ти, о Боже, засів.

Молюсь я до Тебе, о Боже,
Молюсь я в Твоїй святині
Перед образом чудес Твоїх,
Під бальдахимом небес синіх.

Молюсь я до Тебе, о Боже,
Молюсь я в кождій годині:
Спини, о Боже, жорстокість людську
Й дай волю Україні.

Анастасія Рибакова.

ВІДРОДЖЕННЯ.

Відродились Українці
Тілесно й умово:
Україні, своїй неньці,
Дали чесне слово,
Що жадному ворогови
Не будуть коритись,
Скупають їх в їхній крові
І мусять вступитись!
Всі зрадники-яничари
Мусять відповісти,
І не лишаться без кари
Кати комуністи.
Всім їм діти України
Віддадуть заплату
За зруйновані родини,
За спалену хату.

Українець.

— Тату, чи учителі дістають платню?

— Так, Петрусю.

— То несправедливо, бож усю роботу виконують ученики.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(94)

Прикучнувши в далекому куті хати, Ольга ждала на свою долю, котрої не знала. Вона не могла спати, так по її умі ходили пляни втечі. Пів години потім до хати ввійшов сторож та старався з нею говорити. Вона зі страхом відсунулася ще дальше в кут.

„Не рушай мене!" — вона кричала. „Я скажу Усандзі, як не лишиш мене, а ти знаєш, що він зробить тобі". Цей тільки засміявся на це по пяному та потягнув її до себе. У страху вона кричала за Усангою.

У тій хвилі отворилися двері й показалася темна постать чоловіка. „Що сталося?" — спитав він. Ольга пізнала глибокий голос чорного фельдфебеля, Усанги. Він прийшов, але чи буде їй від цього краще?

Коли Усанга довідався, що сталося, він копнув вояка та вигнав його з хати. Як жовнір пропав, Усанга підійшов до застрашеної дівчини. Два рази вона йому виминула, але за третім разом він схопив її в свої довгі, немов би малпячі руки.